

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorska ulica števil. 16. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati: Šeststopenjska petič-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 3 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 96 kr.

Štev. 196.

V Ljubljani v soboto, 29. avgusta 1885.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Z septembrom 1885 prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Po pošti:

za celo leto	gld. 10.—
„ pol leta	„ 5.—
„ četrt leta	„ 2.50
„ en mesec	„ —85

Za Ljubljano:

za celo leto	gld. 6.—
„ pol leta	„ 3.—
„ četrt leta	„ 1.50
„ mesec	„ —50

za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Slovenski jezik in naše gimnazije.

II.

Načelo tedaj, da bode slovenska mladina tudi na višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom lahko se po polnem privadila nemščini, logična je podstava vsemu našemu umovanju. Uresničenje tega načela pa je zavisno od nekaterih pogojev, o kojih hočemo takoj obširneje govoriti.

Prvi pogoj mora biti, da se nemščina kot obligaten predmet od prvega razreda počenši uči z nemškim učnim jezikom ter da se ji odmeri večje število ur, na pr. štiri ure na teden po

vsej gimnaziji. Naravno tudi, da ravnateljstvom nastane posebna dolžnost, spodobno mesto odkazati temu važnemu predmetu; ista dolžnost zadevala bode dotične učitelje, katerim je izročeno poučevanje nemščine. Posledica temu bode, da bode morala nehati nevarna praksa, katera se je žalibog sem ter tja udomačila po naših srednjih šolah. Čestokrat nahajemo baš v slovenskih razrednicah za nemški jezik učitelja, ki ni kos svoji težavni nalogi, bodi-si, da mu manjka potrebno znanje in pravo veselje do predmeta, bodi-si, da pogrešamo pri njem druge lastnosti, neobhodno potrebne dobremu pedagogu. Čestokrat se izroči nemščina temu ali onemu učitelju le zaradi tega, ker ga ravnatelj ne more drugod dobro rabiti. Nemške ure, s kojimi se obremeni dotičnik, so tedaj le nek „lückenbüßer“ ter služijo le v ta namen, da se mu dopolni postavno število tedenskih ur. Taka praksa pa je kvarna, škodljiva je učnemu uspehu in duševnemu razvoju našega naraščaja. Z jedno besedo tedaj, strokovnjakom, izobraženim filologom vsaj, če germanistov ni dovolj na zavodu, treba izročiti pouk iz nemščine, najboljše učne sile, katere so v istini po polnem zmožne nemškega jezika in slovstva, morajo se kot učitelji nemščine upotrebljati na slovenskih razredih.

Ako se zadosti temu pogoju, ako se ravnatelj pri razdelitvi predmetov glede nemščine ravna po ekonomičnem načelu „vom besten Wirt“ ter le eliti svojega učiteljstva zaupa ta velevažni predmet, potem smo uverjeni, da se ne bode pri našem povprek dobrem materialu učiteljem sramovati konečnih rezultatov. Slovenec ima sploh odliččen talent za jezike, kedo bode tedaj *a priori* hotel trditi, da je v takih razmerah in pri takem

številu tedenskih ur normalnemu učencu absolutno nemogoče, tekom osmih gimnazijskih let prerinuti se do popolnega znanja nemškega jezika?!

Ali pripravljani moramo biti na ugovor, kateremu se na prvi pogled ne da odrekati neka stvarna utemeljenost. Čuli ga bodemo iz onih krogov, kateri so tedaj, ko so še sami na krmilu bili, nemščino celó v naše dvo- in trirazredne ljudske šole silili, češ, tudi prosti kmetski dečak more v tem kratkem času postati nemščine po polnem vešč. Čudno protislovje, isti pedagogični čudaki nam sedaj ugovarjajo, da se gimnazijalec pri obligatnem nemškem pouku na slovenskem zavodu ne privadi nič bolj nemščine, nego učenec na realki obligatnih modernih jezikov, francoščine, italijanščine ali angleščine. In da tu ni ravno preobilega znanja, o tem smo si baje jedini.

Famozna analogija na prvi pogled in vender — skozi in skozi jalova! Protivnik naš, nekdanj tako zaupljiv glede jezikovne nadarjenosti naše mladine, sedaj tako skeptičen v istem oziru, čisto je prezrl dejanske razmere, v kojih živimo. Nemščina v naših pokrajinah zavzema za vsem drugo mesto, nego na pr. francoščina; niti z onim razmerjem se primerjati ne dá, katero opazujemo med nemškim jezikom in poljščino v Galiciji. V prehodni deželi bivamo ob svetovni cesti, katera nemške pokrajine veže z Jadranskim morjem in tržaškim pristaniščem, dokaj je prometa z Nemci, dokaj je tudi med nami naseljenega nemškega ali domačega ponemčenega življa, — iz vsega tedaj sledí, da bode slovenski dijak vedno tudi v navadnem življenju ter izven šole imel obilo prilike, slišati nemške glasove, razgovarjati se v nemškem jeziku. Položaj njegov nasproti nemščini sličen bode onemu razmerju, katero je opazovati na pr.

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Bichebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

19.

Bertaux, brdki krčmar v Saint-Irunu, umrl je bil nagle smrti; eno leto je moglo biti od tega. Zadel ga je bil mrtud. Njegov nečak in dedič vse zapuščine, ki se je tudi zval Bertaux in kot krčmar v Port d' Atelieru ni imel preje mnogo dobička, preselil se je bil v Saint-Irun ter prevzel gostilnico svojega strijca. On ni poznal niti Pierra Rouvenata niti Lucile Mellierove. Do njega se obrne Rouvenat vstopivši v gostilnico.

Bertaux II. sprejme ga s kapo v roki, kakor donšen gostilničar, kateri si hoče pridobiti gostov, prijazno mu odgovorivši: „Pokazati vam čem sobo mlade gospe, čestiti gospod! . . .“

Stopita v prvo nadstropje, kjer se gostilničar pred nekimi vrati vstavi ter glasno reče: „Gospa, pobod je tu za vas!“

Na to stopi, nepričakovaje zahvale, urno po stopnjicah nizdolu, da se povrne k svojemu delu. Vrata se odpro. Rouvenat vstopi.

Lucila Mellier radosti vikne ter se vrže obiskovalcu jokajoč v naročje.

Rouvenat je opazoval mlado svojo gospodarico ter ni se je mogel nagledati.

Lucila se je dokaj bila spremenila; postala je suha, imela je vderte oči in uže marsikaka guba bila je poznata na njenem čelu. Žalost — morda tudi pomanjkanje — bilo je temu krivo.

„Lucila, ljuba Lucila, dragi otrok!“ jekne Rouvenat, in solze ga polijo. „Ste li res vi? Ah, vi hudobni, hudobni otrok; kako ste me li mogli toli časa pustiti brez vsakeršnega naznanila? Ali ste kedaj le za trenutek mogli dvomiti nad zvesto udanim vam prijateljem, nad starim Pierreom?“ — „O ne, moj dobri Pierre, nikoli!“ — „Nu, potem ste mi imeli pa pisati, povedati mi, kje ste . . .“ — „Tega se nisem drznila.“ — „To ni bilo prav. Pa ne govoriva več o tem. Zdaj vem, kaj mi je storiti.“

„Kaj hočete s tem reči?“ — „Kaj li s tem hočem reči? Da vas seboj vzamem domov!“ —

„Nikoli!“ odgovori Lucila stresši se. — „Kaj, vi se morda bojite, da bote slabo vzprejeti? Če z menoj pridete, mora vas oče vzprejeti z odprtima rokama. Zdaj vas več ne bo podil, to mi verjemite. In potem, če sem jaz tu, bi si kaj tacega tudi ne upal . . .“

„O Pierre, ste li pozabili, kaj se je zgodilo? Ste li pozabili, da sem prokleta in da lastni oče mi je razdril srečo ter me tako vrgel v življenje polno trpenja in reve? Prenašati hočem britko svojo usodo do konca! . . . Pa tudi če bi se mi ponudil, da mi hoče odpustiti, jaz bi njegove milosti ne sprejela, jaz bi jo odbila . . .“

„O Lucila!“

„Da, odbila bi jo, ker jaz, jaz mu ne morem nikdar odpustiti! In, da me tudi ni izgnal iz hiše, v kateri me je moja mati v mojo nesrečo rodila, ostavila bi jo bila prostovoljno sama; jaz nikdar in nikoli več ne stopim v hišo Jacques Mellierovo!“

„Lucila, da bi vedeli, kako trpi nesrečnik; črv na njegovi vesti ga gloje noč in dan, mori ga.“ — „Zasluzil je to. In vender, Pierre, jaz tega ne pozabim, da je moj oče. Razveselila bi

na goriških srednjih šolah, in kakor se tam v istini Slovenec lahko navzlic nemškemu učnemu jeziku nauči v šoli Dantejev jezik, tako bode i pri nas se v slovenski šoli lahko do dobrega seznanil z jezikom Goethejevim in Schillerjevim.

Ali ker posebno naglašamo izredno važnost nemškega jezika za slehernega slovenskega razumnika in ker od slovenskih gimnazij odločno zahtevamo, da izurijo učence svoje po vsem dobro v nemščini, pripravljani smo še na drugo koncepcijo. Saj ni absolutno potrebno, da se vsi predmeti učé v naščini! Jeden ali drug predmet naj se tedaj na višji gimnaziji ohrani s sedanjim učnim jezikom. Po našem subjektivnem mnenju je v ta namen najbolj prikladna zgodovina z zemljepisjem. V nižjih razredih učí se naj slovenski, od petega razreda dalje, kjer se itak tudi zemljepisje ponavlja, naj se pa nemški jezik za ta predmet uvede kot sredstvo pouka. Pri nobenem predmetu ne treba učencem toliko govoriti, toliko pripovedovati v lepi logični zvezi, nikjer tedaj ni prilika bolj ugodna, s predmetom vred se izobraževati ob enem v učnem jeziku. Ker je učitelj povestnice primoran, prosto predavati na tej učni stopinji, prisiljen bode tudi učenec do večjih naporov, sicer pouku slediti ne more. Pri izpraševanju pa se dijak ne bode mogel izogniti pritisku, ali reproducirati s svojimi besedami v gladkem govoru — in ni je boljše jezikovne vaje — ali pa si pomagati z učenjem na pamet, in tudi to bode očitno koristilo jezikovnemu znanju.

In če praktične skušnje, kojih nimamo sedaj, dokažejo, da se učni namen ni dosegel glede nemškega jezika, navzlic vestnemu delovanju učiteljev in učencev, kedo nas brani, da poleg povestnice še kako drugo stroko, recimo filozofično propedeutiko, odmerimo nemškemu učnemu jeziku? Potem pa, če se nemščina od vestnih in sposobnih, za stvar vnetih strokovnjakov skozi osem razredov učí po 4 ure na teden ter z nemškim učnim jezikom, če poleg tega povestnica in filozofična propedeutika tekmujeta v isto svrhu, potem moramo pač obupati nad duševno zmožnostjo slovenske mladine, ako se tudi v takih razmerah do dobrega ne privadi jeziku, kateri se uže tisoč let razlega po naših pokrajinah!

Uverjeni smo tedaj, da lahko ustrezemo tudi strogim terjatvam glede nemškega jezika na slovenskem zavodu. Drugo vprašanje pak je, če smo uže spolnili vse stvarne pogoje, katere nam morastavljati vrhovna učna uprava, predno nam dovoli višje srednje šole. Na to vprašanje bode nam odgovarjati v konečnem članku.

se bila izvedevši, da je pokoj, mir svoji duši zopet našel.“ — „Pri vsej svoji bogatiji ne bode več imel vesele urice.“ — „Ravno tako kakor jaz, Pierre. Povsodi nosim s seboj prokletstvo, ki me obtežuje. O, sebe ne omilujem, tožiti nečem! Naj je le žalostna, ali dopolniti moram svojo usodo. Smrt, katera bi me vendar rešila trpenja, ta me straši, bojim se je; ne, da bi bilo tako dobro, živeti, pač pa zato, ker nisem sama, Pierre, ker živeti moram . . . za njega.“

Rouvenat se zgane ter jo osuplo pogleda. Ne da bi to opazila, nadaljuje s sonornim glasom: „Da sem sama, zapuščena, revna, potrta, pohojena, brez nade, pa tudi brez strahu, hotela bi iti tja dalje do kraja svojega nočnega pota, mirna bi bila in udana; toda tako ni; strah me je za-nj, jaz se mučim za-nj in plašna se časih povprašujem, kakošna mu bode usoda!“

„Lucila!“ zavpije Rouvenat, „o kom pa govorite?“ — „Ah, da, vi še ne veste. . . Govorim o svojem otroku. Pierre, o svojem sinu govorim!“ — „Vi ste torej mati, Lucila!“ zakliče Rouvenat silno iznenaden. „In potem se še obotavljate, povrniti se na pristavo seuillonsko?“ — „Jaz sem

Društveno življenje na Kranjskem leta 1884.

(Konec.)

Imovine v vrednostnih papirjih ali v gotovini imela so vsa društva okolo 402242 gld. 30 društev ni imelo nobenega imetja, 17 bilo jih je pasivnih ali znatno zadolženih, med temi posebno znatno „Društvo za sezidanje cerkve srca Jezusovega“ z blizu 70000 gld., kazina v Ljubljani s 58000 gld., Vincencijevo društvo z 11000 gld. — mnogo jih je, o katerih ni znana društvena imovina. Najmanjše imetje pa ima neko strelsko društvo, ki je zabeležilo v rubriki „imovina“ vse svoje premakljivo in nepremakljivo imetje z: „jedna stara puška“. Dohodkov bilo je tu vse leto dva goldinarja in pol in ravno toliko troškov, — umevno je tedaj, da s temi sredstvi ni bilo mogoče omisliti si nove puške. Članov ima 5; vsak od njih vplačal je potem na leto deset grošev, na mesec še manj nego jeden groš. Ceneje se vendar živa duša pod solncem ne more zabavati, nego za 1 groš na mesec. Stvar ima pa tudi svojo solnčno stran, in sreča je, da je vseh članov le 5; vsi lahko streljajo s staro puško; razvrste se tako, da ima vsak svoj dan, in ostane jim potem še jeden delaven dan in pa nedelja za posebno svečane prilike; dalje za to društvo govori tudi starost — in kedo je ne spoštuje starosti — če se sme soditi po starosti puške, in za življenje ni menda nevarno, kajti sodeč po groših letnih dohodkov, mislilo bi se, da se je streljalo s prosom, katerega se dobi za dva goldinarja in pol menda še več nego jeden mernik.

Znatno imovino imela je Marijina bratovščina z okolo 25000 gld., dež. podporno društvo gospej za onemogle vojake s 17000 gld., zavetišče malih otrok z 20000 gld., filharmonično društvo z blizu 22000 gld., kmetijska družba z blizu 24000 gld., gremium trgovcev z 14000 gld., penzijsko društvo za ljudske učitelje z 44000 gld., duhovno podporno društvo z blizu 21000 gld., trgovsko bolniško in podporno društvo z 53000 gld., „Narodni Dom“ z blizu 32000 gld. itd.

Po političnih okrajih razdeli se društvena imovina blizu tako-le:

Mesto Ljubljana z 356 575 gld., Logatec 16 402, Kranj 8104, Črnomelj 5311, Novo Mesto 4052, Kamenik 3876, Krško 2841, Postojina 1877, Radovljica 1194, Ljubljana okolica 1139, Kočevje 446, Litija 425 gld., torej skupno 402 242 gld.

Dohodkov imela so društva 221450 gld., in troškov 203 243 gld.

Največe dohodke in troške imelo je društvo „Narodni Dom“, najmanje uže gori omenjeno društvo.

Dohodki in troški po političnih okrajih se razdele tako-le:

vam uže povedala vzrok!“ — „Kaj!“ nadaljuje Rouvenat kakor iz sebe. „Vi imate otroka, sina, in to nedolžno bitje naj se utajuje, naj se zapušča, izroča revi, ko ima vendar zahtevo na premoženje!“ — „Pierre, otrok Lucilin podeduje po svoji materi le nekaj: njeno revo!“ In zdajci milo zajoje. — „Za Boga svetega!“ zavpije Rouvenat, „tega ne bodem trpel! To ne sme biti, to bi bilo nepravilno, grdo! Nu, zato sem pa jaz tukaj? In, kar jaz hočem, to se mora zgoditi!“ — „Vi ne opravite nič, gospod Pierre!“ odgovori Lucila hladno. — „Kakor da bi vas poslušal v tem slučaju. Saj tukaj se ne tiče vas, tukaj se tiče vašega otroka! Kje je?“

Lucila stopi k postelji in nje zastore odgrne. „Tukaj je“, reče.

Šum okolo njega prebudi otroka ter poslušajoč sede na svoji posteljici. Rouvenat se mu veselo približa. Srce se mu strese gledajočemu ta lepi, srčni, polni, sveži, živi, prijazni otroški obrazek.

„Kako li se imenuje?“ povpraša. — „Dala sem mu ime njegovega očeta.“ — „Leon!“

	dohodki gld.	troški gld.
Mesto Ljubljana	176945	162659
Novo Mesto	12587	12231
Logatec	7768	7110
Kranj	6276	5302
Kočevje	3451	3329
Postojina	3217	2955
Ljubljana okolica	2898	2647
Kamenik	2608	1816
Radovljica	2464	2163
Črnomelj	1637	1625
Krško	1255	1077
Litija	344	329
vkupno	221450	203243

Kakor v obče pogrebna in podporna društva imajo po največ članov, ravno tako imajo ona društva i največe imovine, največe dohodke in troške; ta društva imajo običajno večje številke, nego vsa druga društva vkup, to vidimo v okrajih Logatec, Kranj, Kamenik, kjer je več tacih društev; v okraji krškem je društvena imovina precej visoka zaradi tega, ker ima požarna bramba znatno imetje, v črnomeljskem okraji ima precejšnje imetje društvo za nakupovanje sreček z blizu 3000 gld., v okraji novomeškem vpliva na veliki dohod in razhod Čitalnica, ki je v zvezi z dozidanjem „Narodnega Doma“, kjer je okolo 9000 gld. dohodkov in ravno toliko troškov.

	Članov	imovine gld.	dohodkov gld.	troškov gld.
Vsa bralna društva imajo	2103	3460	22618	22046
Požarne brambe	2106	8677	10880	9200
Kazine	557	1000	11000	10500
Podporna društva za onemogle in ranjene vojake	1218	22000	9800	6000
Strelska društva	227	600	1600	1700
„Ortsgruppe“	945	—	2237	2237

Opomniti je konečno treba, da navedene številke le primeroma kažejo podobo o stanju društev, posebno kar se tiče imovine, dohodkov in troškov, kar je zapisano le v okroglih vsotah. Mnogokrat so društvena poročila nejasna, posamezne rubrike pomešane med seboj, da je zelo težavno, mnogokrat celó nemogoče spoznati, kaj je pravo in napačno, po posamičnih rubrikah je tudi mnogokrat namesto številke iz same zložnosti postavljen omizni: „nič“. V obče pomnožilo se je število društev v zadnjih letih tako znatno, da bomo mogli, ako bomo tako napredovali še nekaj let, tudi v tem oziru tekmovali z drugimi kronovinami — in ta rastoča pomnožitev je znak kulturnega napredka našega naroda, ki umeje duh časa: s slozimi močmi. Končaje te vrstice pa želimo rojakom svojim, da bi bili vsi jedno jedino društvo: društvo bratske sloznosti. V to pomozí Bog! —c.

Zdajci vzame otroka v svoj naročaj ter ga obsipljuje s poljubi.

„Mama, kdo li je ta gospod?“ povpraša otrok naenkrat. — „Priatelj“, odgovori Lucila. — „On me poljubljuje. Hudoben ni: zakaj pa ti jočeš, mama?“ — „Ti se motiš, zlati moj Leonče, jaz ne jokam.“ — „O, da! da! Ti jokaš! Dobro to vidim.“ — „O ti prisrčni otrok!“ povzame Rouvenat poln začudenja in nežnosti.

Mlada mati se jokajoč skoro smehlja. Ker se je otrok hotel Rouvenatu izviti, zato ga postavi le-tá na majhno ovčjo kožo, ki je ležala pred posteljo na tleh.

V tem se je vsedla bila Lucila na komi. Rouvenat pa njej nasproti.

„In zdaj, draga mi gospodinja, — kajti jaz sem še zmerom vaš stari in zvesti sluga — povedite mi, kaj ste doživeli od tistega strušnega dne, ko ste zapustili bili seuillonsko pristavo?“ — „To je kmalu povedano, Pierre. Nekaj časa sem drvila okolo brez cilja, brez namena. Bila sem kakor nora. Le kakikrat sem se postavila, da sem malo hrane povžila. Silna moja razdraženost dajala mi je moči, da sem vse to prenašala. Imela

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Gledé sestanka v Kromeríži so vsi listi, avstrijski, ruski in nemški, jednega mnenja: Da je zagotovljen evropski mir. Po združenju treh evropskih velesil v zvezo rešilo se bode marsikatero vprašanje lažje, tako egiptovsko in afgansko mejno vprašanje. Zdaj tudi ona vest, da se je Angleška zvezala s Kitajsko proti Rusiji, nima nobene prave podlage, ker bi Avstrija in Nemčija govorili pri tem svojo besedo ter prekrižali angleškim kramarjem sebične namere.

Kakor poročajo nekateri listi, otvori se državni zbor slovesno dné 25. septembra vsled odloka, katerega je izdal cesar v Kromeríži.

V českem Kraljevem Dvoru vršili so se minolo nedeljo obžalovanja vredni izgredi. Ko so namreč nemški „turnerji“ otvorili svojo telovadnico, obnašali so se precej oblastno, kar je navzočne Čehi zapeljalo, da so napali „turnerje“ ter jih ometali s kamenjem. Poseči so morali redarji vmes. S kamenjem ranjen je jeden redar in jeden voznik. Pričela se je preiskava. Mi izrekli smo o vsaki taki priliki najstrožje obsodbo, in tudi tu moramo izreči najglobokejše obžalovanje, da so se pustili Čehi po svoji strasti zapeljati tako daleč, da so napali svoje sodeželane druge narodnosti. Taki pojavi sovraštva do druge narodnosti v deželi mogó le škodovati, in obsoja jih vsak trezen človek. Spoštujmo pravice svojega soseda in spoštovale se bodo naše pravice!

Tuje dežele.

V Nemčiji se uradno skličejo shodi delavskih gospodarjev in delavcev, pri katerih se pod vodstvom komisarja razgovarja: 1.) Pri katerih industrijskih in obrtnih strokah in v kolikem obsegu naj imajo delavci ob nedeljah in praznikih počitek. 2.) Kdaj se sme delati tudi ob praznikih. Skodi skličejo se sredi meseca septembra. Na ta način hoče vlada zvedeti mnenje delavcev samih glede nedeljskega počitka, da jej bode potem možno ukreniti primerne naredbe v tem vprašanju.

Ruski listi izražajo veliko veselje ob prijaznem, pristrčnem sprejemu cara in carevne na avstrijskih tleh ter ob jednom izrekajo nadejo, da se zdaj pač nekaterim Rusiji sovražnim krogom ne bode več posrečilo, naščuvati Avstrijo proti Rusiji. Interesi avstrijski in ruski se nikakor ne križajo, torej tudi ni razloga, zakaj bi med tema državama ne vladalo prijateljstvo.

Angleški vojni minister je zaukazal, naj se demobilizujejo čete, katere so se sklicale zaradi afganskega prepira v orožje. To kaže pač jasno, da se bode v kratkem afgansko vprašanje povoljno rešilo za Anglijo.

sem le neke dragotine svoje matere pri sebi in svojo mošnjo. Brez teh rečij bi bila pač umrla gladú, ker bi ne bila imela poguma, beračiti. Nekega dne pa nisem mogla dalje; moji čevlji so bili raztrgani, moje noge otekle, krvave, moji udje kakor razbiti; bilo mi je umreti in tedaj se zgrudim pri vhodu v neko malo vas. Brdki ljudje me najdejo ter odnesejo v svojo hišo. Katera pota sem prehodila? Tega ne vem. Bila sem sredi gorá, imenovanih Jura. Dobri ljudje, ki so me vzprejeli, dati so mi mogli posteljo, in jaz sem ostala pri njih ter delala sem za-nje. Oni so bili ravno tako polni ozira kakor gostoljubni ter niso me povpraševali po moji usodi. Tako sem jim lahko zakrivala, kdo sem, od kod sem prišla. Jaz sem jim le povedala, da se imenujem Lucila. Nekega dné sem slišala, ko je rekla žena možu: „Pa je izvestno iz dobre hiše. Revo je izvestno zapeljal kak veteranjak, kakeršnih je mnogo, ki deklice onesrečujó. Vzela si je svojo sramoto preveč k srcu in ušla svojim ljudem.“ — Postala sem mati. Hotela sem svojega otroka sama hraniti. Moj denar je pošel in morala sem svoje dragotine prodati.“

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Trsta, 27. avgusta, (Izv. dop.) Tu v Trstu so sedaj odnošaji tako motni, toliko se greši proti vladi, toliko zagrizenosti je tu, da se je čuditi, kako more vlada to trpeti. Avstrijec, patrijotični prebivalec ni tu varen pred grdimi spakami — laškimi umazanimi listovi, ki grdé in skrivno zaničujejo vse, kar po avstrijskem diši.

O priliki slavnosti, ki so se vršile za rojstni dan presvitlega cesarja, kakor vam znano, ni bilo teh laških „junakov“ niti videti: na večer pred tem dnevom, ki se je tu v Trstu letos tako proslavil, odšli so vsi iz mesta — na sprehod, pit pivo ter sklepat in tožit Bog ve kam o Avstriji in njeni vladi, ki je tako dobra, da jih pod seboj trpi ter jim daje nezasluzenega kruha. Listovi teh laških rovarjev so komaj omenili, da se oni dan obhaja rojstveni dan cesarjev, toliko, da so se odtegnili konfiskaciji. O Slovencih ti umazanci tako nesramno čenčajo v svojih nič menj umazanih organih, da mora Slovenca jeza prijeti, kako se drzevajo ti laški beguni sumničiti in sramotiti vedno zveste Slovence.

Nek obup se jih je prijel ter mahajo slepo okrog, kakor obupani vojniki, ki dere v boj, gotov si smrti; politike nemajo nobene, tem več pa nesramnosti: le tajno vedo delati in zasramovati, kar je avstrijskega, javno se zeló redkokedaj vidijo; vsa njih moč teda obstaje zgoli v peresu, v zelen strup namakanem, s kojim črné, kar jim ni po godi.

Znane so od nekdanj bile njih sméri in spletke, ali nikdo si ni upal se jim zoperstavljeti: vse je molčé od strani njih svojeglavno in poitalijančevalno počenjanje motrilo; delili so pravice po svoje, kakor so sami hoteli. Ali protiavstrijsko in pogubno njih počenjanje ni vendar moglo ostati skrito, najti se je moral kdo, ki bi jim jel levite brati. In res, mal list prevzel je to drzno nalogo ter se z vso silo na-nje spravil. Dobro vedé, da z nesramniki ni možno mirno se pogovarjati, jel je po njih bít brez usmiljenja odkrivajoč in ljudstvu pred oči postavljajoč te skrivne hujskače, in posledek je bil — občna zmešnjava, slednjič pa otrpnelost, boječnost. Sprva hoteli so laški bratci mirno preiti tega malega lista „klepetanje“, niti odgovarjati mu niso hoteli; slednjič pa videč, da jim razkriva najbolj skeleče rane, jeli so mu odgovarjati ovajajoč njegove pisalce itd.

List, o kojem je govor, je znani „Il Soldo“, ki preveliko preglavice dela med tukajšnjimi zagrizenimi našimi sodeželani, on je deloma vzbudil ono razjarjenje in srditost, ki se opazuje na laški stranki. Mnogo je koristil ter velika mu je še naloga, koju bode morda tudi spolnil s pomočjo drugih tukajšnjih patrijotičnih listov iztrebljajoč laško ljuliko, protiavstrijske elemente.

Slovenci v Trstu in njegovi okolici sploh igrajo veliko rôlo v sedanjih odnošajih. Mirno so do sedaj tičali okoličani in tudi nekoji slovenski mestjani, od strani opazujoč dogodke, nezmenivši se mnogo za svojo narodnost in pustivši, da jim laški magistrat vstanavlja laške šole, z njimi laško uraduje. Zdaj so se pa tudi oni začeli gibati ter uvidevati, da ne more vse tako ostati, ker odnošaji so neznosni. Nekoliko živahnosti se opazuje med do sedaj nemarnimi okoličanskimi prebivalci, tudi oni so pokazali v zadnji volitvi, kakega imena so in kateri narodnosti pripadajo. Upati je, da se bode narodna zavest širila vedno bolj, ker sedaj se je pokazala jasno nasprotna sila in nesramnost.

Bog daj, da bi tudi merodajni krogi ne ostali tihi nasproti temu občnemu navdušenju in sprevideli, komu je bolj verovati na adrijanskih obaleh, Lahu ali Slovencu?

Nesreča nikjer ne počiva — pravi naroden pregovor — in kar se je vtorek v tukajšnji Loydovi ladjetesalnici zgodilo, nam to dokazuje. Ko je namreč 13 delavcev pri kotlu v parobrodu „Argos“ delalo, razpoči se ta ter vrela voda bukne na reveže, ki so tam bili ter jih popari; nekojim zjela je meso do kosti, tako, da so v grozovitih bolečinah bili od tam odnešeni. Nekoliko bilo je nesenih, nekoliko peljanih v bolnico, kjer jih je

še tisto noč v grozovitih bolečinah umrlo sedem, eden pa včeraj.

Vseh ranjenih je trinajst. Danes so bili umrli slovesno pokopani. Vsi nekda so poročeni ter ostavili so mnogobrojne družine brez kruha!

Od ponedeljka zvečer stanuje v naši bližini v divnem gradu Miramare presvitla cesarjevna Stefanija. Danes popoldne pripelje se na ladiji „Fantasie“ v Trst; izkrca na „Molu s. Carlo“ ter pelje na sprehod k sv. Andreju. Slovenci, kakor se sliši, napravijo svoji prevzvišeni bodoči cesarici ovacijo, kar bi mi srčno želeli. Tudi včeraj se je nekda v mesto pripeljala po cesti poleg morja, a koj zopet odšla.

Velika korupcija in demoraliziranje nadvladalo je v zadnjem času tu v Trstu. Umor za umorom, samoumor za samoumorom. Groza objame človeka, ko bere dolge popise takih „herojčnosti“ v tukajšnjih korupcijo in demoralizovanje razširjajočih listih; oni so pravo netilo, ki napolnuje s samomorilnimi mislimi slabomisljene butice mestnih starih in mladih prebivalcev, ki te spakarije beró.

Ta pogubna manija za samoumori je sedaj taka, da se vsak dan sliši o enem in tudi več samoumorih ali vsaj poskusih. Bože mili! kam pridemo, ako bodemo tako drvili? v propad in pogubo!

—k.

Razne vesti.

— (Strašen samomor.) Z Dunaja se poroča: V neki ulici v Sechshausu stanovala je uže delj časa udova in izdelovalka žitkov Neza Ofner s svojim petletnim otrokom. Od kar ji je bil mož umrl, trpela je veliko revščino in noč in dan trudila se je, da je mogla za silo sebe in otroka preživiti. Pred nekotimi meseci pa je obžalovanja vredna udova zbolela in odslej morala je z otrokom po več dni lakoto trpeti. V teh neznosnih razmerah dozorel je v nesrečni udovi najbrže sklep, ki ga je sedaj na tako grozen način izvršila. Na mizici poleg nje postelje stal je piten kozarec, katerega se je kot orožje poslužila pri samoumori. Razbila ga je namreč in potem s črepinami prezala si vrat čisto do hrbtenice, poslovivši se še prej ganljivo od svojega otroka. Ta, videti mater v krvi, jame obupno klicati na pomoč. Ko so na ta klic ljudje skupaj prihiteli, bila je nesrečna udova, ki je morala pretrpeti grozne bolečine, uže izdihnula dušo.

— (Velik ogenj v Perziji.) Vsled poročil, ki prihajajo iz Teherana, razsajal je v začetku tega meseca v perzijskem pomorskem mestu Rešt grozen ogenj. Dva dni in dve noči gorelo je neprenehoma in uničeni so trije deli mesta. Zgorelo je 1800 prodajalnic in shramb za blago, dalje dve mošeji, tri kopaljšča in 700 hiš. Evropci stanujejo v posebnem oddelku mesta, izognili so se po polnem nesreči, ker se je ogenj vendar še o pravem času pogasil.

— (Zakonski zadržek.) V Irski ima škof in tudi vsak nižji duhovnik pravico, odreči cerkveno dovoljenje k zakonu onim nevestam, katere ne znajo čitati.

Domače stvari.

— (Tretje potovanje in birmovanje premilost. škofa dr. Misije) vršilo se bo, kakor poroča „Slov.“, po sledečem sporedu: V soboto 29. avgusta ob 6. uri popoldne prihod do Trebnja. V nedeljo 30. avgusta bo dopoldne sv. birma v Trebnjem, popoldne ob 6. uri pridejo v Št. Rupert, kjer bode sv. birma v ponedeljek 31. avgusta. Popoldne ob 6. uri prihod višjega pastirja v Mokronog, kjer bode drugi dan v torek 1. septembra birmovanje, popoldne ob 6. uri pa prihod v Šmarjeto. V sredo 2. septembra blagoslovili bodo ondi oltar, potem delili zakrament svete birme, popoldne ob 6. uri pa pridejo v Novo Mesto, kjer bode sv. birma v četrtek 3. septembra, potem pa mali odmor. Iz Novega Mesta peljejo se mili knezoškof v soboto 5. septembra v Mirno Peč, ob 8. uri zjutraj, kjer bo dopoldne sv. birma. Popoldne povrnejo se nazaj v mesto. V nedeljo 6. septembra zjutraj ob 8. uri pripeljejo se v Toplice na birmovanje, popoldne ob 6. uri pa v Žužemberk, kjer bode sv. birma v ponedeljek 7. septembra. Popoldne odpeljejo se na Krko,

kjer je prihod določen na 6. uro popoldne. Sv. birma bo v torek 8. septembra na Mali Šmarijin dan, popoldne pa odhod v Dobro Polje, kjer bodo drugo jutro, 9. septembra delili zakrament sv. birme.

— (Vojaštvo.) Danes zjutraj ob 6. uri odšli so tukaj zbrani vojaki k vojaškim vajam na Koroško, in sicer pešpolk baron Kuhn št. 17, pešpolk kralj Milan I. št. 97, lovski batalijon št. 20 ter divizijski in brigadni štab, in sicer koraka jeden oddelek čez Ljubelj, drugi pa skozi Kokriško dolino. — Jutri odidejo ulanci in drugi. Vaje trajajo do 13. septembra.

— (Učiteljske plače na Kranjskem.) Učiteljske plače na Kranjskem za 1886. leto znašale bodo 248 541 gold., in sicer razdeljena je ta svota: a) Plače učiteljem 216 622 gld. b) Dopolnilne doklade na plače 1650 gld. c) Starostne službene doklade 7000 gld. d) Dopolnilne plače k funkcijskim dokladom 175 gld. e) Funkcijske doklade 7000 gld. f) Stannarine 2108 gld. g) Stalne nagrade 5758 gld. Šole razdelijo se tako-le: 1 osemrazrednico, 3 peterorazrednice, 22 četrterorazrednic, 18 trirazrednic, 68 dvo-razrednic in 168 jednorazrednic. Učitelji so po plačah tako razdeljeni: 11 učiteljev ima plače po 700 gld., in sicer službujejo ti v Ljubljani; 28 nadučiteljev ima plače po 600 gld.; 134 učiteljev po 500 gld.; 139 pa po 450 gld. Vkupno število sistemizovanih učiteljskih služb v Kranjski znaša 459.

— (Prigledno zborovanje deželnih brambovcv.) v Ljubljani stanujočih, kateri niso bili letos poklicani k vojaškim vajam in kateri letos služijo slednje leto, vršilo se bode dne 24. septembra t. leta zjutraj ob 9. uri v brambovski vojašnici (v stari cukrarni) na Poljanah.

— (Plinovod na spodnji sv. Petra cesti) pričeli so denašnjim dnevom od Znamnja vzdolž polagati do šentpeterske mitnice, za kar gre vsa hvala mestnemu odborniku g. Ign. Valentinčiču, ki se je o svojem času krepko potezal v mestnem zastopu za to vitalno zadevo stanovnikov spodnje sv. Petra ceste.

— (Umrli) je danes po noči v Radovljici posestnik in c. kr. loterijski kolektant gosp. Jos. Pretnar v 77. letu svoje starosti.

— (Zabavni železniški vlaki) z jako nizkimi cenami odpeljali se bodo od tu na Dunaj, na Reko, v Trst in Benetke pred Malim Šmarijinim dnem, in sicer dné 5. septembra t. l.

— (Letina v kostanjeviški okolici.) Poroča se nam iz Kostanjevice: V naši občini letos sicer vinogradi niso obilo obrodili, pa ker je vreme jako ugodno, bo pa vino toliko bolje. Zelenike, ki daje menda našim vinom preveč kisline, letos skoro nič ni. Sliv imamo obilo, tako da se drevje lomi. Hruške so se tudi dobro obnesle; malo pa je jabolk. Rži je bilo malo; pšenica je dobrega zrna, pa malo snopa. Krompirju je suša jako škodovala. Koruza bo precej dobra; tako tudi ajda jako lepo kaže. Čebele bodo čez dolgo zopet enkrat dobre.

— (Mrtvega našli.) Iz Velikih Lašič poroča se nam: Dne 20. t. m. našli so 71letnega Stefana Riglerja iz Gornjih Podpoljan mrtvega v Gozdu. Revež bil je bolan in se je isti dan sam oddaljil z doma. Prišedši v gozd dohitela ga je smrt.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Praga, 29. avgusta. „Prager Zeitung“ poroča, da so dogodki v Kraljevem Dvoru vzbudili veliko razjarjenost v Liberci, osebito med nižjim prebivalstvom. Predvčeranjim in včeraj zbralo se je v Liberci več oseb iz nižjih stanov pred „Besedo“; pobili so tri okna. Jednega črkostavca so baje tudi pretepli. Udeleženci teh izgredov so bili večinoma rokodelski učenci in pomočniki. Redarji so odločno posegli vmes. Pozneje se izgredi niso ponavljali. Ukrenile so se mnoge varstvene naredbe.

Petrograd, 28. avgusta. Nj. veličanstvi ruski car in carevna sta včeraj zjutraj prišla čez mejo. — Minister za vnanje zadeve Giers poslal je gospodu pl. Vlangaliju naslednjo depešo: „Pre-rov, 26. avgusta. Ruski veličanstvi zapustili sta ravnokar Kromeriž. Vzela sta s seboj najboljši

utis ob prisrčnem vsprejemu, kateri se jima je priredil in ob po polnem soglasji, katero je vladalo pri sestanku.“

Telegrafično borzno poročilo

z dné 29. avgusta.

	gld
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.75
„ „ „ srebri	83.40
Zlata renta	108.95
5% avstr. renta	99.80
Delnice národne banke	870.—
Kreditne delnice	288.10
London 10 lir sterling	124.55
20 frankovec	9.85
Cekini c. kr.	5.89
100 drž. mark	61.10

Umrli so:

Dné 28. avgusta. Janez Bizjak, delavčev sin, 22 mesecev, Stari trg št. 11, griža. — Urša Bobek, branjevčeva soproga, 61 l., Karlovska cesta št. 15, prsni rak.

V civilni bólnici:

Dné 28. avgusta. Jera Vidmar, delavka, 36 l., plučna tuberkuloza.

Srečke

z dné 26. avgusta.

Brno: 46 24 60 23 83.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
28. avg.	7. zjutraj	734.07	13.8	svzh. sl.	jasno	3.90
	2. pop.	732.12	22.4	zpd. sl.	obl.	dež
	9. zvečer	730.42	17.6	bzv.	>	

Dobro ohranjeno

(129)

specerijsko opravo

želi nekdo kupiti s posredovanjem opravištvá tega lista.

Kisla voda, kopelišče Radvanj

s svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kisli „Lithion“ pri protinskih bolečinah najboljši in najgotovjeji zdravilo. 52-21 (81)

Radvanjska kislina je najboljša namizna voda.

Popis in tarif zastoj in franko v Radvanj.

Vsled obilga ogljenokislina, natrona in lithiona je radvanjska kislina voda kot specifikum pri: protinu, kamnj v žolci, mehurji in ledvicah, zlati žili, bramborici, brahoru, zlatenici, želodečnih boleznih in pri katáru v občo. Kopelji, stanovanja in restavracija po ceni.

Carsko, mareno in bock-pivo

iz pivovara bratov Kosler

priporoča

v zabojih po 25 in 50 steklenic

A. Mayerjeva

trgovina piva v steklenicah

v Ljubljani. (118) 7

Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni se dobivajo:

Josipa Jurčiča

Zbrani spisi.

- I. zvezek: **Deseti brat**. Cena 1 gld.
- II. **Pripovedni spisi**: Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slovenca. — Cena 70 kr.
- III. zvezek: **Pripovedni spisi**: Domen, Jurij Kobilca, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.
- IV. zvezek: **Pripovedni spisi**: Tihotapec, Grad Rojinje, Klosterski žolmir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 33

V Ameriko

pride najceneje, kdor se obrne na

Anolda Reifa, Dunaj, L., Pestalozzigasse 1,

najstarejša tvrdka te vrste.

Natanoneje izpovedbe in prospekti zastoj. (22) 50-26

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani

priporoča in vsak dan s pošto razpošilja na deželo:

Marijaceljske kapljice za želodec,

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspeli pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: **mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo.** — 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld. **Svarilo!** Opozorjamo, da se tiste **istinite Marijaceljske kapljice** dobivajo samo v lekarni **Trnkóczy-ja** zraven rotovža v Ljubljani. Razpošiljava se le jeden tucat. (114) 4

MARIA-ZELLER TROPFEN
NUR ECHT BEI APOTHEKER TRNKOCZY LAIBACH 1 STÜCK 20

Schutzmarkt.

Cvet zoper trganje

je odločno najboljšo zdravilo zoper **protin** ter **revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živcih, otekline, otrpnele ude** in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „**ovetu zoper trganje po dr. Malliču**“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Planinski zeliščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in plučne bolečine. 1 steklenica 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se užo tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasani človeškega telesa, glavobólu, otrpnelih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6. skatuljami 1 gld. 5 kr. Razpošilja se najmanj jeden zavoj.

Zobe in zobovje

Umeine

Oblikovan s tremi zlatimi in ječno svetinjno za zasluge

Fran Jožefov grenki vrelec

od davna iskúšena, izborna grenka voda. Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti

zobozdravnik A. Paichel, poleg Hradeckega mostu, 1. nadstropje.

Umeine

zobne operacije

zobne operacije

zobne operacije